

ОСВІТНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ЦІННОСТІ: ВИХОВАННЯ НОВОГО ПОКОЛІННЯ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ЗМІН

Кивлюк Ольга Петрівна

*доктор філософських наук, професор,
завідувачка кафедри філософії та психології
Київський університет інтелектуальної власності та права
Національного університету «Одеська юридична академія»
м. Київ, Україна*

Воронкова Валентина Григорівна

*доктор філософських наук, професор,
завідувачка кафедри управління та адміністрування
Інженерний навчально-науковий інститут імені Ю. М. Потебні
Запорізького національного університету
м. Запоріжжя, Україна*

Актуальність дослідження теми освітніх трансформацій та цінностей у контексті виховання нового покоління в умовах суспільних змін відображає актуальні питання, пов'язані з еволюцією освітньої системи сучасних суспільних трансформацій і змін. Ця тема висвітлює необхідність адаптації освітніх підходів та цінностей до нових реалій, що виникають у суспільстві. Освітні трансформації відображаються у багатьох аспектах, таких як перегляд змісту освіти, методів навчання, організації навчального процесу, використання технологій тощо. Освіта та навчання виступають умовою не тільки виживання й процвітання, але й пришвидшують еволюцію. Стюарт Рассел вважає, що «еволюція зосереджена на зміні ДНК поколінь [1, с. 31]. Культурні чинники пришвидшують процес, організовують цивілізаційний захист людини у процесі його навчання та забезпечують інформацією.

Умови суспільних змін, такі як глобалізація, технологічна революція, культурні зміни та інші, вимагають від освітньої системи постійної адаптації та інновацій. Такі важливі інтелектуальні характеристики, як логічне міркування, цілеспрямоване планування, мудрість, дотепність, уява і креативність, можуть заробити людину розумною інтелектуальною, вихованою, так як спричиняють розумну поведінку. Цінності, що вбудовуються в освітній процес, також піддаються переосмисленню в контексті суспільних змін. Виховання нового покоління передбачає врахування таких цінностей, як толерантність,

відкритість, критичне мислення, громадянська активність та інші, які є ключовими для успішної адаптації до сучасного світу.

Виховання нового покоління в умовах суспільних змін відображає потребу в постійному оновленні освітньої системи з метою підготовки молодого покоління до життя в сучасному світі. Ця тема заохочує дискусію щодо того, які конкретні зміни потрібно впроваджувати в освіті, щоб вона відповідала потребам і вимогам сучасного суспільства, а також які цінності та навички повинні бути вкладені в освітній процес для успішної адаптації молодих людей до нових реалій. Від самих витоків давньогрецької філософії концепція цінностей прив'язана до можливості успішно сприймати, міркувати і діяти. У ХХІ столітті проблеми в бізнесі та економіці містять забагато мінливого і невідомого, щоб людина мала змогу впоратися з ними, використовуючи лише знання. Ті рішення, що були правильними та перевіреними в минулому, не допомагають впоратися із проблемами нині та у майбутньому. Виховання нового покоління в умовах суспільних змін потребує творчого мислення, щоб знайти інші цікаві шляхи їхнього вирішення.

Отже, креативність є новою силою. Наразі успіх не є тим, що ми знаємо, а тим, що ми здатні створити. Кріс Гріффітс відмічає, що «Сучасний бізнес потребує постійного джерела нових ідей, ракурсів і рішень, тримання руки на пульсі швидких змін і невизначеності. Креативні ідеї потрібні для того, щоб вирішувати проблеми бізнесу новим зручним шляхом, роблячи сміливі стрибки на незнану ще територію» [2, с. 17].

Коли ми говоримо про суспільні зміни, маємо на увазі дві речі. Насамперед, суспільство – це ціле, одним із елементів якого є освіта. Тому будь-яке дослідження освіти має поміщати всі проблеми у ціле. Освіта сама по собі є глобальним явищем, вона приймає безліч форм, виконує безліч функцій: економічних, соціальних, культурних, політичних. Складність, яка формується в умовах суспільних змін, виникає на кількох рівнях (освіти, суспільства, виховання). На рівні суспільства освіта пов'язана з усіма її елементами, перебуває під їх впливом та впливає на них, але значущість того чи іншого фактора варіюється в залежності від країни та часу. Економіка сьогодні визначає розвиток як одну з головних ролей освіти, яка націлена на те, щоб підготувати молодих людей до трудового життя.

Як писав Дюркгейм, виховання полягає в методичній соціалізації підрастаючого покоління, а П'єрон визначав соціальну інтеграцію дитини в ході її розвитку, коли їй надаються засоби спілкування, мова та ряд знань, у контексті якої вона набуває правил життя, звички, способи мислення, просторовий простір, переконання та ідеали,

відповідні соціальному середовищу. Сила креативності та творчості як невід'ємної частини сучасної праці набуває визнання і має вирішальне значення для вирішення проблем та є необхідною умовою для економічного зростання. У звіті «Майбутнє професій» (2016 рік), Всесвітній економічний форум визначив комплексне вирішення проблем, критичне мислення та креативність як три найкращі головні навички на робочому місці, що потрібні суспільствам для процвітання. 82% компаній вважають, що існує тісний зв'язок між креативністю та хорошими результатами у бізнесі, тільки 11 % погоджуються з тим, що повсякденна практика відповідає креативній роботі.

Освітні трансформації та цінності в умовах суспільних змін зводяться до формування креативного мислення, необхідного для вирішення проблем, а усі разом маленькі зміни приводять до великих зрушень. Освіта повинна вчити молоде покоління формувати нове мислення, щоб визначати «зони ризику», залучати себе та інших до творчого процесу, оцінювати нові перспективи та можливості; формувати корисні розумові навички, погляди та переконання, залучати креативну культуру до своєї організації. Так, освітні трансформації та цінності в умовах суспільних змін часто спрямовані на розвиток креативного мислення серед людей. Це важливо з наступних причин.

По-перше, у сучасному світі, де технології швидко змінюються і виникають нові виклики, креативне мислення є ключовою компетенцією для ефективного вирішення проблем. Здатність генерувати нові ідеї, думати незвичайними шляхами і швидко адаптуватися до нових умов стає все більш важливою.

По-друге, малими змінами в освіті можна досягти великих зрушень у суспільстві. Наприклад, впровадження нових методів навчання, акцент на розвиток творчих навичок, сприяння самостійному мисленню та ініціативі може значно підвищити рівень інноваційності і конкурентоспроможності суспільства в цілому.

По-третє, розвиток креативного мислення через освітні трансформації і цінності може стати ключовим фактором у вирішенні сучасних викликів та досягненні позитивних змін у суспільстві. Так, розвиток креативного мислення через освітні трансформації і цінності може стати дійсно ключовим фактором у вирішенні сучасних викликів та досягненні позитивних змін у суспільстві.

Приведемо докази того, чому цей підхід можна вважати ефективним підходом:

1. Креативне мислення сприяє виникненню нових ідей і підходів до вирішення проблем. Через освітні програми, що підтримують розвиток креативності, молоді навчаються генерувати ідеї та розвивати їх у конкретні проекти і продукти.

2. Адаптивність до змін, так як сучасний світ постійно змінюється, і важливо мати здатність швидко пристосовуватися до нових умов. Креативне мислення допомагає людям дивитися на проблеми з різних кутів і знаходити нестандартні рішення.

3. Креативні ініціативи можуть стати платформою для активної участі громадян у вирішенні соціальних проблем. Вони сприяють формуванню активної громадянської позиції та підтримці ініціатив, спрямованих на покращення суспільства.

4. Креативний підхід до вирішення проблем вимагає аналізу і оцінки різних варіантів. Це сприяє розвитку критичного мислення, яке є важливою навичкою в сучасному інформаційному суспільстві.

5. Креативність є ключовою складовою в успішності у багатьох сферах життя, включаючи бізнес, науку, технології та мистецтво. Розвиток креативного мислення може сприяти підвищенню конкурентоспроможності як індивідів, так і суспільства в цілому [3, с. 29–39].

Отже, інвестування у розвиток креативного мислення через освітні трансформації і цінності може мати значний вплив на суспільний розвиток, виховання людини та досягнення позитивних змін. Креативність є двигуном інновацій, які є основою для технологічного, економічного та соціального прогресу суспільства. Розвиток креативного мислення стимулює здатність людей аналізувати та розв'язувати складні проблеми, що сприяє зростанню продуктивності та ефективності. Швидкі та постійні зміни у сучасному світі вимагають від людей здатності адаптуватися та швидко реагувати на нові виклики. Креативне мислення сприяє розвитку цієї властивості.

Заохочення креативності в освіті сприяє розвитку толерантності, співпраці та соціальної взаємодії, формуванню більш гармонійного та злагодженого суспільства.

Креативне мислення розвиває особистісні якості, такі як самовираження, самостійність та впевненість у собі, що є важливими аспектами індивідуального та професійного розвитку.

Отже, інвестування у розвиток креативного мислення через освіту відкриває шлях до створення більш інноваційного, гнучкого та стійкого суспільства, яке здатне ефективно вирішувати складні виклики сучасності.

Література:

1. Рассел С. Сумісний з людиною: штучний інтелект і проблема контролю. Київ : Форс України, 2020. 416 с.

2. Гріффітс Кріс. Посібник із креативного мислення. Харків : Вид-во «Ранок», 2020. 288 с.

3. Воронкова Валентина, Кивлюк Ольга, Нікітенко Віталіна. Критичне мислення у контексті постмодерністського дискурсу Жана Бодріяра. Освітній дискурс : збірник наукових праць / голов. ред. О. П. Кивлюк. Київ : ТОВ «Науково-інформаційне агентство «Наука – технології – інформація». 2023. Випуск 45(7–9). С. 29–39.